Motion

1978/79:263

av Lars Werner m. fl.
om lagstiftning rörande folkbiblioteken

Vänsterpartiet kommunisterna har under en följd av år motionerat om folkbibliotekens verksamhet. Argumenten för en lagstiftning kopplad till ordentliga statsbidrag växer sig allt starkare.

Sverige är i dag det enda land i Norden som saknar en lagstiftning inom biblioteksområdet. De skäl som gång på gång anförts för att en sådan inte skulle vara möjlig att införa är alltså ohållbara. I den av riksdagen enhälligt antagna målsättningen för folkbibliotekens verksamhet stadgas att "folkbiblioteken i flertalet kommuner bör utgöra den institutionella grunden för ett mer differentierat kulturutbud" och att "biblioteken bör erbjuda ett alternativ till det kommersiella kulturlivet när det gäller att skapa aktivitet i närmiljö".

Denna målsättning är i dag inte på långt när i färd att realiseras. Tvärtom. Som kulturrådet framhåller i sin anslagsframställning har den allt hårdare ekonomiska åtstramningen, som ofta drabbar kultursektorn i den kommunala budgeten särskilt allvarligt, inneburit en stagnation. Standardskillnaderna kommunerna emellan har inte minskat utan ökat. 1976 varierade sålunda bokanslagen per invånare och kommun mellan 2:61 och 30:28 kr. 1977 hade skillnaden i medieinköpsanslag ökat till 32:63 kr. Vissa kommuner satsade sålunda 1:08 kr. per invånare, andra kommuner 33:71 kr. En sådan skillnad ger självklart utslag i användandet och omintetgör de vackra målsättningar riksdagen satt upp där folkbiblioteken skulle fylla en central kulturpolitisk funktion. Denna sociala och kulturella nedrustning som sker runt om i kommunerna drabbar alltid de grupper som är mest beroende av en väl fungerande kollektiv service, barn såväl som vuxna, invandrare såväl som svenskar. Ett nedrustat bibliotek är ett bibliotek i första hand för de redan privilegierade.

Biblioteksverksamheten bland invandrare är fortfarande klart sämre än den som erbjuds svensktalande, trots att den borde vara bättre eftersom tillgången till litteratur och information spelar en än större roll inom ett lands mindre språkområden. Folkbibliotekens roll i samhällsinformationen och i utbildningspolitiken – samverkan med ungdomsskolan, högskolan och de vetenskapliga biblioteken – blir i takt med att samhället blir allt svåröverskådligare och utbildningen utvidgas och decentraliseras allt viktigare och nödvändigare. Detta ställer särskilda krav på statsmakternas ansvar för en samlad bibliotekspolitik. Barnbibliotekarie saknas i dag i de flesta kommuner.

I detta läge krävs inte bara kraftigt ökade anslag till folkbiblioteken, till

arbetsplatsutlåning, till barnverksamhet, osv. – vpk återkommer till detta i andra motioner. Vad som krävs i dag är en lag om folkbibliotekens verksamhet, en lag som kopplas till statsbidrag som är av en sådan storleksordning att riksdagens kulturpolitiska beslut kan förverkligas. Lagstiftningen bör vidare innebära att en central myndighet fastställer och kontinuerligt reviderar normerna.

Med stöd av det anförda föreslås

att riksdagen beslutar

1. att hos regeringen begära förslag till en lag om normer för folkbibliotekens verksamhet,
2. att som sin mening ge regeringen till känna att normerna för folkbibliotekens verksamhet skall fastställas och kontinuerligt revideras av härför lämplig central myndighet, förslagsvis kulturrådet,
3. att som sin mening ge regeringen till känna att statsbidrag skall kunna utgå till kommunerna för uppfyllande av dessa normer.

Stockholm den 8 januari 1979

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk) C.-H. HERMANSSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk) JÖRN SVENSSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)